

Nefrologen richten Nierfonds op Onderzoek en zorginnovatie voor patiënten met nierfalen

Al tientallen jaren is er te weinig aandacht en budget voor onderzoek en zorginnovatie voor patiënten met nierfalen. Chronische nierziekte treft nochtans 850 miljoen mensen wereldwijd, meer dan 10% van de bevolking.

Tegen 2050 zal het de vijfde belangrijkste oorzaak van sterfte worden, aldus nefroloog prof. dr. Line Heylen. Ze richtte een Nierfonds op aan de UHasselt.

Hoewel een minderheid van de patiënten evolueert naar het stadium van nierfalen, zijn de gevolgen aanzienlijk. Niertransplantatie is de voorkeursbehandeling, maar door het tekort aan donororganen en de kwetsbare oudere patiëntengroep, zijn veel patiënten genoodzaakt langdurig of definitief behandeld te worden met nierdialyse.

Patiënten in dialyse hebben echter een uitzonderlijk hoog risico op overlijden. Jaarlijks overlijdt gemiddeld 1 op de 6 dialysepatiënten. Bovendien worden ze geconfronteerd met versnelde veroudering, cognitieve achteruitgang, hart- en vaatziekten, en een verhoogde infectievatbaarheid.

Toch vormen ze zelden het onderwerp van wetenschappelijk onderzoek, en worden zij amper geïncludeerd in klinische studies. Het basisconcept van dialyse is dan ook sinds tientallen jaren nauwelijks veranderd. Terwijl andere medische domeinen enorme vooruitgang boeken, blijft innovatie in de dialyse achter. In 2023, noemde een studie van de Europese Commissie nierziekten 'a high-burden under-researched medical condition': een aandoening die onvoldoende onderzoeksfinanciering krijgt in verhouding tot zijn impact.

Onze dialyse-afdeling is één van de grootste dialysecentra van België. Dagelijks worden wij geconfronteerd met klinische uitdagingen waarbij meer inzicht en effectievere therapieën de zorg voor dialysepatiënten zouden kunnen verbeteren. Vanuit die noodzaak hebben wij binnen ZOL zelf verschillende onderzoeksstudies opgestart, die de versnelde cognitieve achteruitgang en het verhoogd cardiovasculair risico van dialysepatiënten proberen te ontlasten. Ondanks beloftevolle preliminaire bevindingen en samenwerkingen met topwetenschappers in België en daarbuiten, verloopt de toegang tot onderzoeksfinanciering moeizaam.

In België bestaan geen nier-specifieke onderzoeksbeurzen, zoals die er wel zijn voor kanker en neurodegeneratieve aandoeningen. Bij het indienen van aanvragen voor algemene onderzoeksfinanciering krijgt nierfalen zelden prioriteit. Binnen de eigen nefrologische gemeenschap ligt de

“Waar andere medische domeinen wereldwijd volop innoveren, blijft dialyse achter. Dat willen wij mee veranderen – voor betere zorg voor nierpatiënten.”

prof. dr. Line Heylen,
nefroloog

Verpleegkundige Britt Grossard van de dienst Hemodialyse.

focus van wetenschappelijk onderzoek dan ook vooral op chronische nierziekten in een vroeg stadium (voor dialyse) en op transplantatie.

Dialyse blijft een onderbelicht domein, met weinig innovatie en aandacht. Nochtans vragen de kosten en belasting van chronische nierziekte om evenredige investeringen in onderzoek. Om daar verandering in te brengen, richten wij aan de UHasselt een Nierfonds op, in samenwerking met de diensten Nefrologie van het Jessa Ziekenhuis en het Sint-Trudo ziekenhuis. Het fonds heeft als doel het onderzoek naar dialyse en nieraandoeningen te stimuleren en structureel te ondersteunen. In ZOL voeren we al meerdere jaren onderzoek in nierfalen. Ondanks veelbelovende resultaten blijft financiering via onderzoeksbeurzen echter een hardnekkige uitdaging. Met het Nierfonds willen we nierziekten en nierdialyse opnieuw op de kaart zetten als een innovatief onderzoeksdomein.

Het onderzoek in ZOL focust op verschillende pijlers:

- Gepersonaliseerde orgaanbeschermende dialysebehandeling: hoe kunnen we dialyse beter afstemmen op de unieke behoeften van elke patiënt? En hoe sporen we sneller de eerste signalen van orgaanschade op? Dit onderzoek zoekt nieuwe markers in het bloed die zelfs na één dialyse verminderde doorbloeding van een orgaan kunnen opsporen. Het onderzoek heeft tot doel om dankzij deze extra bloedtesten de dialyse veiliger en minder belastend te maken.
- Hart- en vaatziekten voorspellen: dit onderzoek brengt de stollings- en bloedingsneiging van dialysepatiënten in kaart. De studie onderzoekt wat er verandert wanneer men met dialyse start en hoe stollingsstoornissen precies leiden tot hartinfarcten, beroertes en bloedingen.

Door deze mechanismen beter te doorgronden kan het evenwicht tussen bloedingsneiging en stollingsstoornis beter ingeschat en dus aangepakt worden.

- Nieuwe bloed- en urinemarkers bij nierziekten: bij bepaalde nierziekten is een nierbiopsie noodzakelijk om uitsluitel te geven over de precieze ziekte waaraan de patiënt lijdt. In het ZOL zoeken we naar nieuwe markers in bloed en urine die een veilige en eenvoudige diagnose mogelijk maken. Daarvoor verzamelen we stalen van patiënten die een nierbiopsie krijgen. Door de zeldzaamheid van deze nierziekten moeten de stalen hiervoor jarenlang bewaard blijven in een gespecialiseerde biobank. Een kostbare, maar cruciale investering in de toekomst van zeldzamere nierziekten. ■

Prof. dr. Line Heylen, nefroloog